

EL ESTEVE

SETMANARI NACIONALISTA POPULAR

Any I

Barcelona, 10 de Setembre de 1921

Núm. 3

MORINT SALVAREM LA PATRIA

En el record del 11 de Setembre de 1744 cada any celebra Catalunya, amb rams de flors i flamejar de banderes, la commemoració d'una jornada ben dolorosa per a la pàtria: la pèrdua de nostres llibertats i amb la que fou eclipsada fins a que Deu i els catalans vulguin, la vida política de Catalunya com a nació.

L'11 de Setembre és doncs fins ara, la festa nacional més escaienta per a celebrar-la els catalans de la Catalunya esclava. No, per lo que ella ens recorda el dolor de veure aniquilat el nostre poble per la força del jou opressor, sinó perquè en ella remembrem la gesta dels herois que sobreposant-se al ambient viciat de la Catalunya decadent, de la Catalunya castellanitzada, donaren generosament llurs vides per a salvar l'esperit nacional de la pàtria.

El conceller en cap Rafael Casanova, hauria pogut salvar les pedres de la ciutat i les vides dels ciutadans, pactant amb l'enemic, venent l'ànima de Catalunya per un migrat benestar material que hauria pogut perdre per sempre la memòria d'un poble, i encara l'oblit hauria sigut massa glòria per una nació que aixís menyspreés la seva dignitat.

Els màrtirs de 1744 no volgueren pactar, no volgueren transigir, sabien i coneixien prou que per a la vida digna d'un poble té més importància salvar l'esperit nacional que la vida i l'hisenda dels ciutadans... i per això cal que venerem llur memòria, sobre tot en ofegar el últims vestigis de nostra dignitat nacional... en que sens mimbar el dolor de nostre esclavatge augmenta de dia en dia la vergonya del mateix...

I amb els ulls fets en nostres herois i observant l'exemple de les nacionalitats oprimides que ha vist reneixer la matinada de l'independència sense pactes ni intervencions, sino amb l'esforç i amb la constància... com Polònia i Servia, com demà la gloriosa Irlanda, portem, soldats de Catalunya, les flors de nostre record al peu de l'imatge del Conceller en cap de 1744, com fermaça de nostre dalit patriòtic, com a penyora de nostra voluntat ferma de seguir quan sigui l'hora el seu exemple; no per a morir com ell salvant en l'esclavitud, l'esperit nacional de la pàtria, sinó per a retrobar, amb els sacrificis de les nostres vides, si fós necessari la glòria de la seva lliberació.

Catalunya, en aquesta commemoració del 11 de Setembre no pot deixar d'enaltir la memòria d'aquells qui, com en Villarroel, saberen lluitar per la nostra pàtria, sens esser-ne fills i oposar-los an aquells fills que no volgueren defensar-la.

FLORS DE SANG

Catalàns! portem flors als màrtirs de 1744 amb el cor plé de dol i el pú rebolt de rebeldies.

L'any 1744 Barcelona fou presa per assalt; perdérem nostres llibertats i d'aleshores ensà, perdura l'ocupació de la pàtria per les forces forasteres.

Catalunya va perdre la seva independència política com a nació, li fou negat el dret a usar la seva parla, a regir-se per les seves lleis, a viure la seva tradició, fóren destruïts els seus castells, arrasades les seves viles...

Però els Rafels de Casanova i els Mestres Olaguers, que lluitaren fins a donar la seva vida, servaren el foc sagrat de l'esperit nacional; les cendres de la dominació l'han colgat durant dugues centúries, però la calda hi és, va acabant-se la foguera i dia vindrà en que l'incendi d'una voluntat

nacional catalana abrindarà tota nostra terra en un foc sagrat de llibertat...

Mes passen els anys, i l'esclavatge devé més vergonyós, els catalans obliden la mare, desfent-se en eixorques lluites de castes, freturosos d'un benestar material que si no va enaltit per ideals enlairats, sols serveix per degradació i enviliment.

Encara resten masells que no s'han donat com-te cabal de lo infamant de nostre edogalament; s'els hi és endurida la pell i no senten ja les fuetades del opressor.

Altres, ambiciosos o desencaminats, lluny d'afanyarse a desvetllar els germans de pàtria, volen cercar la salvació en la commiseració dels enemics, i rebre la llibertat de la mare com una almoïna, com si aquesta fos la manera de fer a un poble, digne de governarse a ell mateix.

Catalàns! no volguem tant sols plorar el recort de nostra llibertat perduda! Avivem en nostres

CENSURAT

Número extraordinari: 20 céntims

Biblioteca Nacional de España

germans la consciència, la fè plena en nostra nacionalitat. Cridem ben fort que la única, sola i invisible pàtria dels catalans es Catalunya i quant s'aclareixi la llum en el seu enteniment neixerà la força en la voluntat i els braços ardits enlairaran al cel la senyera que caigué abatuda, però mai envilida en mans del darrer Conciller en cap.

Els moriren per a que la pàtria pogués revivre, no volguem menyspreuar llur sacrifici generós, servem llur exemple i no deixem per altres generacions l'honra gloriosa de poguer veure de nou conseguida la llibertat de la pàtria.

L'ànima del poble

Es evident que l'esperit patriòtic de Catalunya no pot morir mai. Es l'esperit conscient d'un sentiment que neix de la nostra mateixa ànima; l'ànima d'una raça que vol ésser lliure, despunyir-se d'aquell jou de l'Estat tirà, que per la força de les armes fou vençut amb la raó.

Catalunya fríia d'una llibertat que era admirada i respectada per tot el món. Però, un poble decrepid i degenerat i famolenc, es tirà damunt de nosaltres, com el llop amb l'ovella.

Aquell poble que només sempre ha guerregjat que per guerregjar, sens que l'estimulés un noble esperit de civilització, volgué xuclar-se per ell el domini de la nostra robustesa.

Podriem dir, que era el tísic que, sedent d'una salut ja perduda per sempre, va a sacrificar a un cos jove i fort per a beuren la seva sang.

Castella i Catalunya sempre han sigut dos pobles, d'ideal i caràcter distint i l'avinença entre els dos no serà jamai possible. Ja han passat més de dos cents anys, i la lluita perdura entre els dos pobles: L'un vol ésser opressor, l'altre vol ésser lliure.

Tots dos estan ben decidits a no deixar el camp de batalla. Vingui, doncs, la guerra. Vingui, doncs, la lluita cos a cos. Vingui, doncs, els esdeveniments; nostre cor de bons catalans no pot defallir.

Només sabem que si perdem, la sang que haurem vessada la nostra terra se l'engolirà i servirà de sahor per a fer una nova generació, que serà la que definitivament ens ha de portar la victòria.

La victòria del poble lliure; la victòria de la raça; la victòria d'una Pàtria!...

Tots els catalans hi hem d'ésser-hi; tots els catalans hem de estar disposats pel só del clari; tots els catalans hem d'anar a la batalla envalentonats de que hem de guanyar el gloriós triomf i tot cantat la immortal estrofa:

Fills de la terra catalana
abans morir que ser esclaus...

VASSALL

Importació alemanya

Aquests dies han circulat per la nostra ciutat unes fulletes titulades *Hoja oficial*. A continuació publiquem les característiques d'aquestes fulletes perquè els lectors de L'ESTEVET puguin fer-se càrrec de llur utilitat.

I. Les fulletes en qüestió estan impreses sobre paper sànic fi i escrit solament per una cara a fi de que pugui ésser utilitzat per l'altre.

II. En la cara impresa s'hi ha anat depositant amb tota cura un extracte concentrat de *blaves* que és una delícia.

Ens ha sorprès la publicació d'aquesta fulleta que'ns dona d'un cop i depressa totes les boles que tota la premsa de Barcelona pot dir en una setmana.

Es una cosa ben trocada i no se'ns havia acudit això, com tampoc se'ns acut que això ho pugui fer altre que En Cambó. Sí, sí, això es una importació alemanya.

Oració del 11 de Setembre

Agenolla't davant la Mare de Déu de les dolors i guaita el glavi que li ensagna el cor, d'una manera semblant l'enemic un dia, obrirà el teu pit.

(A la Mare Polonesa - Mickievicks)

Santa Maria del punyal daurat
que vetlleu el meu son de cada dia,
per què m'havau pujat tan resignat
sense fel, ni flameta de follia?
Cada matí de l'any, en fer-se clà,
m'obriu de mica en mica les parpelles
i la carícia de la vostra mà
em deix un rou de llum damunt les celles.
I quan us veig amb el punyal lluent
tan dolça de posat i resignada,
de l'odi i del doló en faig un lament
i l'animeta en queda asserenada.
I em senyo el front i veig el cel més blau
i em senyo el llavi i tinc la veu més clara
i em senyo el pit i hi neix una ampla pau
que l'esperit se n'omple i se n'amara.
Però avui, no; que m'han vetllat amb Vós
les Ombres del Fossar de les Moreres
i em sembla que a les vostres set dolós
altres dolors s'ajunten més severes.
I el vostre front serè, sempre tan blanc,
avui el veig, amb cremor de mes nines,
un xic morat d'una suor de sang,
com si us haguessin coronat d'espines.
Fins el punyal que semblava, encisat,
que no gosés entrar per la ferida,
avui veig que el dueu més enfonsat
i té la fulla més envermellida.
I em senyo el front i el pensament m'hi bull
i em senyo el llavi que se'm migpartia
i em senyo el pit i me'l sento remull
d'un glop de sang que el seny enterbolia.
I al cercar-vos a Vós, esmaperdut,
veig dret al meu davant que ja em sotjava
com la Creu de la meua joventut
vostre punyal daurat que encara sagnava.

VENTURA GASSOL.

Avui seré més breu que de costum. En pensar que estic exilat de la Pàtria i que no puc assistir a l'homenatge a En Rafel Casanova, m'ha vingut una mena de migranya! I a fe que fa quatre anys, tot eridant i esvalotant per davant l'estatua, me'n vaig endur un cop de sabre. Res, no em quedarà més remei que portar una corona de llorer i una llaçada barrada al monument dels Daoiz i Velarde, per fer-me una mica d'il·lusió. I que Catalunya m'ho perdoni! Quan En Daoiz i el senyor Velarde, que era el seu comparsa vegin que els hi porto una corona amb les quatre barres són capaços de tornar-se de carn i ossos.

—L'altre dia vaig saludar a Don Indaleci Prieto i el vaig felicitar per aquell *moc* que en forma d'anècdota torera ha endreçat al caci de Mula. Verdaderament amb el fusell del senyor Cierva, val la pena de guanyar-s'hi una *laureada*.

—Tots el polítics professionals i els caps de minoria que no figuren en aquest Govern estan esperant, amb insistència, l'obriment de les Corts. A mí això m'alegra moltíssim perquè em donarà tema per omplir aquesta secció de L'ESTEVET, perquè, vaja, tot el que passa setmanalment a la *villa del Oso y del Madroño* no fa pas cantar un cego per cego que sigui.

—I ara que parlem de cegos, n'hi ha un que,

acompanyat d'una guitarra i d'un gos decadent, cantava al carrer de Pontejos la següent copla:

No sea compadecido
el que la vista le falta.
Hoy es más feliz un ciego
que el mismo obispo de Jaca,
por no poder ver las cosas
que nos pasan en España
Olé, Olé, etc.

Vet aquí un cego ben eqüànim i just. Un home desposseït de perjudicis interessats no diria pas altra cosa. M'hi jugo un ral que aquest cego era de la gota serena.

MARTÍNEZ.

Com que ens diuen que avui no es pot fer gaire barrila perquè es qüestió de celebrar amb tota serietat la diada trista i patriòtica del 11 de Setembre, haurem de deixar tranquils als de la U. M. N. i als radicals perquè aquets senyors, ni que'l Director m'ho mani de R. O., podria pendre'ls en serio, i vaig a dir-ne quatre als senyors de la majoria que eren els tinc enfadats, i això no convé, perquè ara com ara ells són els únics que poden conseguir-me un ascens, i això de l'ascens és el definitiu ideal de tot bon empleat, encara que no treballa gaire com... *el infrascrito*.

La raó de l'empipamenta dels regidors amics d'en Maynés és, segons m'han dit, el nom d'aquesta secció de L'ESTEVET, perquè troben que això de dir-ne Càn Seixanta al Ajuntament... havent-hi majoria nacionalista és molta barra.

Potser tenen raó, però és que aquests senyors han de tenir en compte que tots el dies, menys avui, la qüestió és fer xirinola, total, en concepte de barrila, dir càn seixanta de la casa gran, no'ns sembla cap pecat, perquè fins ara ho ha sigut i po testar ben segur l'amie Maynés de que L'ESTEVET sabrà fer justícia per a repicar fort, sempre que'ls amics de l'Ajuntament ho fassin bé, com han fet a moltes coses, i com esperem encara que en vindran moltes, perquè ja sé prou lo que teniu que pensar i suar en aquestes comissions per a desfer tarugos, vigilar als empleats i treure en davant les coses convenients a la ciutat, sense que'ls de la gana hi trobin *pastilles par a la tos*.

Lo que hauriau de mirar, amics catalanistes de l'Ajuntament, és que no continués l'escandalosa sistemàtica i arbitrària campanya que algun diari de la *noche* fa contra vosaltres. I com L'ESTEVET ha vingut al món per a parlar clar, no pot quedar-se al pap de confesarvos que troba intolerable que s'aguanti aquesta campanya, promoguda segons diuen, perquè no va ser possible donar *empleo* a algú que'n volia; i lo més vergonyós és... que en la propietat del diari en qüestió, hi té la major part un d'aquests senyors que's diuen catalanistes, però que els hi convé *intervenir* per a vigilar l'aranzel i que si's presenten no desprecian "altos cargos"... Pot ser en el Banc d'Espanya vos en sabrien donar raó perquè si parlo més, ja casi que coneixerieu per a qui va...

PORTER DE VARA

El nacionalisme d'avui ha de servir per a jutjar el nacionalisme de la nostra història.

No és bon català ni bon nacionalista, el que no diu clar i sens embruts les veritats dels mals fets pels nostres homes representatius, quant els actes d'ells no són el veritable preuar del nostre poble.

Foc... Senyor!!

La terra és dura i els frets no minven del tot encara.

La terra, mare, pròdiga, feconda les arrels i les arrels han sobreixit enfora, amb una vigoria doble, mes, els frets, les neus que no minven, les neus d'última hora, ho han malbaratat tot.

I així ha esdevingut com una mena de cataclisme en els escons, car les cullites han estat delmades fins l'extrem de no poguer aprofitar ni un gra...

Aclofats en terra els vells terrassans—soques encarquerades en vida—i els braus dalladors, creuats de braços, sotjant l'horitzó terrós, encar embombissat, i en peu, clamen venjança.

Mes, tots, uns i altres, no tenen pas afany de solcar-la de nou la terra!

I pensar que les arrels hi son dins, mortes, i que caldria desenterrar-les!...

Mes, qui comença a desfer la tasca? On és el capdevanter de la colla airada? Qui serà l'enmenador de les turbes enfebrosides?

Cal només un poc de confiança en el triomf i ni això tenen.

Cal un poc, un poquet només, de voluntat en la lluita i la voluntat sembla que sigui esvaïda.

Cal seguir un camí, posar-se sota una bandera... I el camí temps ha que és traçat i la bandera hi oneja briosa, assolible, a l'extrem d'aquest...

Hi manca el guia només!

Prou que deu haver-hi una taca ben grossa damunt la terra, quan els horitzons hi són tan foscos!

Prou que hi deu créixer una herba verinosa per entre mig del glaç que no vol esmicolar-se!...

I les arrels com deuen treballar dins, com la deuen martiritzar la terra, quan els homes la tenen així abandonada!

Foc... Senyor!

Per damunt la terra i per damunt de totes les consciències migrades. Purificació, holocaust, terminació de les fecundacions xorques...

Foc... Senyor!

Que hi tombi a pieret, a desdir, fins que tot resti aniquilat i en runes.

Llavors, tal vegada el poc que surti nou, serà bò i creixerà amb gallardia, i es farà gros i aquest, prou que ho serà el veritable fruit de la llibertat!

La vida per la Pàtria

Ja hem dit darrerament que tenim l'execració més intensa pels catalans de la generació anterior al 1714 que fóren la causa immediata de la nostra desfeta.

Però a l'ensem que excrem aquells catalans, ens llevem respectuosament el barret davant dels màrtres de les llibertats catalanes que en aquells dies memorables que commemorem saberen lluitar com uns valents, i caigueren, vençuts, però amb una mort gloriosa, perquè lluitaven per la independència de la seva terra.

Aquests sí que han d'ésser el nostre exemplari. D'ells sí que n'ha d'aprendre la generació d'avui. I és que aquests eren gent que no havien necessitat cap arenga, ni havien hagut d'escollir prèdiques, ni rebre ordres per a llançar-se al carrer i a la muntanya.

Cadascú, sol, sense importar-li què fes el veï, sabia que tenia un deure amb la Pàtria, perquè estava plantejat un cas de vida o mort, un cas de independència o de sotmissió, un cas de llibertat o d'esclavatge, i en tenia prou amb saber que avançaven contra Catalunya els exèrcits enemics, per a complir el seu deure i exir amb l'arma a defensar la seva terra, que als ulls li guspirejava l'ira només de contemplar la ganiveta fermada a la taula pels castellans, com si fós l'estigma posat al front per proclamar el nostre esclavatge.

Aquells catalans no eixiren a lluitar per rentar cap mena de taca, ni en nom de cap honor, ni s'omplien la boca de mots enfarregats anunciant revenjes i càstics. L'home que lluita per la seva terra, per això que és la Llibertat, que és la ciència de la nostra vida, porta el pit tan curull de rebeldia, i l'ànima tan vibrant de l'afany de reeixir en el combat, que no li escaurién mots ni renees, i el silenci és el seu company més fidel. Per això mateix no necessita que ningú l'enardeixi, que ell sol ja està prou enardit.

Malament quan la gent ha d'anar a la batalla amb injeccions de patriotisme, i quan se hi han de predicar els alts interessos en nom dels quals s'ha de donar la vida. Malament quan els qui la prediquen tenen massa la boca plena d'honor; més malament quan a la boca plena d'honor hi corresponen les cartutxeres buides.

Malament quan s'ha de lluitar per a rehabilitar un prestigi enderrocat. Malament quan l'injecció de patriotisme ha d'ésser a base de literatura; més malament quan aquesta literatura sols és publicable a base de falsetats que distreguin al poble l'esclat de les seves ires.

Els catalans del 1714 no lluitaven per l'honor, ni pel prestigi, ni per cap rehabilitació, ni per revenjes, ni per civilitzar a ningú. Lluitaven només per una sola cosa: lluitaven per la Llibertat, que en si mateixa ja enclou el més gran ideal pel qual sí que un home té el deure de donar la seva vida.

Morir per la llibertat és una mort digna. Així com morir fora de la Pàtria és la mort més poc-solta que pot haver-hi.

Els catalans del 1714, Deu sap les privacions que degueren passar aquells dies de prova i els sacrificis que feren. En canvi, quan a un hom se li demana el sacrifici de la seva vida, per una cosa que no sigui la llibertat de la seva Pàtria, què menys pot demanar aquest home que un *acondicionament* de tot lo imprescindible?

Si no tinguéssim la ploma lligada...

1714-1921. En amb dues dates els catalans vessen la seva sang. Quina diferència de sacrificis. Què hi fa que ens diguin que la Història ja serà inexorable, si mentrestant la sang ens va brollant del pit i Catalunya va escolant-se, escolant-se...

QUIM.

Sabem de bona tinta, que En Sala vol comprar un avió.

El que no sabem, és, si el vol regalar a l'exèrcit o el vol utilitzar per a passar els seus amics i parents a la frontera francesa.

Com parlen els poetes espanyols

En el *Nuevo Mundo* de la darrera setmana hi trobem aquests versos d'En Martínez Sierra, que ultra dir una sèrie de veritats tan grosses com la mateixa Bíblia, són tot un programa i una afirmació amb la qual hi estem completament d'acord, que convindria es fessin seus tots aquells als qui els toca directament la tragèdia d'avui:

España padece su fiebre de todos los años.

España padece su guerra. Con propios o extraños, siempre ha de sufrirla, siempre ha de tener el clarín en la boca.

¡España está loca!

Está loca porque ha sido grande,

y ahora, de abatida,

no se aviene a guardar la medida.

Le ha quedado en el alma el vacío

de aquel su imperial poderío...

España está loca como águila vieja...

¡Con las garras abre sus propias entrañas

por ver sangre roja

y soñar con sus viejas hazañas!

¡Madre, ten compasión de tus hijos!

¡Madre, no los gastes en guerra suicida!

¡Madre, madre, cuida

de que tengan pan que llevarse a la boca!

¡Madre España, no quieras ser loca!

Despierta del sueño de siglos;

olvida a Numancia, olvida a Lepanto.

¡Sus ecos triunfales te han costado tanto!...

¿Aun te queda sangre que dar a la Historia?

Esa gloria de sangre es la gloria

de edades que fueron y no han de tornar.

¡No sigas tirando tesoros al mar!

Tus hijos te piden calor de regazo.

¿Por qué les das tú fuego de arena?

¿Por qué, si ellos te aman, les quieres tan mal?

Africa está ardiendo;

la sangre de España corriendo,

la arena bebe cruel.

¿Crees tú que es pago para duelo tanto

que brote en la arena un laurel?

Queremos espigas y vides y olivos.

¡Las mujeres quieren a sus hombres vivos!

¡La tierra esquilada pide brazos fuertes,

no gloriosas muertes!

Muera el que se sienta inútil o enfermo.

Suicídese el loco o váyase al yermo.

¡El que es cuerdo y fuerte

no debe marchar a la muerte!

GREGORIO MARTÍNEZ SIERRA

CENSURAT

L'any 98, la premsa patriòtera vingà a dir porcs als ianquis i amenaçar-los amb què ens els menjàrem crusos. El resultat, ja és sabut. Del nostre imperi colonial sols ne va quedar aquell llibre titolat MAMANDO EN CUBA.

Ara, aquella premsa segueix insultant a l'enemic de les armes espanyoles. En bé dels germans que tenim allà baix, voldriem que el resultat no correspongués al de l'any 98, però ens temem que hi correspondrà.

Tots els senyors Esteves, han fet el que han pogut per a pagar poc a l'Estat, puig al defraudar-lo tenien tranquil·la la consciència...; era l'Estat opressor!!...

Quina feina tindrà el senyor Ministre d'Hisenda per a convèncer-los de què s'ha de pagar!!... I que tractant-se de no pagar tots son nacionalistes de la flamarada.

A la qüestió irlandesa, sembla que costa bon xic trobar-hi el desllorigador, però, vaja, nosaltres creiem sincerament que a la fi es resoldrà favorablement per a Irlanda.

Els plets nacionalistes sempre es solucionen bé quan es tracta amb persones.

"La Epoca" i altres diaris de Madrid, enemics de Catalunya, han començat una campanya dient que la situació d'angoixa del Tresor espanyol, exigeix s'acudeixi ràpidament a enfortir els ingressos, ja que la disminució de les despeses en proporció notable no és possible.

Catalans, a pagar!!... que l'Estat s'ho mereix i no serà pas la primera vegada que En Cambó acut a la butxaca dels catalans invocant l'Espanya gran.

Ara que la primera fou demanant el que es volgués donar de grat i aquesta amb poder coactiu en nom d'una sobirania opressora del nostre poble.

Això que en diuen autonomia universitària ho ha portat En Silió, que ha acabat ara lo que va començar quan era ministre sense tenir per companys cap català.

No ens ho porta, amics de "La Veu" l'intervencionisme de la Lliga, entenem-nos. A cadascú lo seu... Ens ho porta per una banda En Silió i per una altre i principalment el descrèdit, i vergonyós desprestigi de la *Universidad Oficial i centralista*.

Pensem-hi un xic i ens refermarem en la convicció que sols del desprestigi i descrèdit absolut del Estat Central pot venir la llibertat... mentre els catalans no tinguin prou pit per pendre'n-la.

Enfortir el Govern centralistes es allunyar l'hora de la llibertat.

La Epoca, es queixava l'altre dia que nosaltres diéssim a En Puig i Cadafalch, President de Catalunya. El diari idóneo, volia dir que al dir President de Catalunya, sens intercalar els mots de *la Mancomunitat*, no era pas un innocent propòsit d'abreviatura, sino amb un sentit quelcom més significatiu i estrident. I després, acababa dient-nos que això era una ingratitud al poble madrileny pel respecte i atenció que suportava a que En Cambó fós ministre d'Espanya i d'Hisenda.

Nosaltres hem de contestar a *La Epoca*, que realment, ella ha endevinat els nostres propòsits referent a la intenció que nosaltres parlem del nostre President de Catalunya. I li advertim, al

mateix temps, que no es això sol que diem quelcom disfressat de ço que veritablement pensem, sino que fins ho fem amb la nomenclatura lacònica de la nostra mena d'ideals.

Ara, allò que'ns diu del respecte que a n'allà tenen a n'En Cambó, es cosa que no'ns interessa gaire. En aquí ja hi ha molta gent que ja li ha perdut mitj, mitj, el respecte, precisament perquè'n allà n'hi tenen tant.

Llegim a l'Editorial del 6 del corrent a "La Veu de Catalunya", *diari nacionalista català d'avisos i notícies*, que aviat semblarà més d'avisos i notícies que nacionalista català:

"... cal reconèixer que la catàstrofe ha produït una situació tristíssima als voltants de la plaça de Melilla, una realitat ineludible. Aquesta realitat exigeix — si el país no obta per l'evacuació de la ciutat i l'abandó del territori — obligar als moros a aixecar el setge de Melilla. Tothom la comprèn aquesta necessitat. I tothom comprèn que aquest objectiu no pot ésser assolit incruentment."

Fins l'il·lustre President de Catalunya, senyor Puig i Cadafalch, en el seu rescent discurs diu que és impossible a Espanya abandonar la política del Marroc.

Vaja, ara resulta que els nostres polítics nacionalistes s'han tornat guerrers. Amb la sola diferència que així com el fusell del senyor Lacierva dispara tot sol, el fusell del President de Catalunya deu tenir més trenyines que una espingarda.

Potser ens convé un xic que la nostra joventut sigui foguejada i que s'ensinistri en les arts guerreres. Fins ara gairebé sempre que havíem sortit a les Rambles era per a executar-hi curses a peu de velocitat i resistència.

Potser quan aquesta joventut torni, en l'hora que vegem brillar sota els arcs voltaics els glavis de la burocràcia, instintivament, com la cosa més natural del món, els hi plantarem cara.

No li ha de fer por res a un hom que torni de sentir l'esgarriñaca d'una guerra.

Tot això hi anirà guanyant Catalunya!

Càntic dels camins sagnants

Pel fruitament de Catalunya hem de sentir l'angoixa al pit; no abastarem la fita llunya per un camí no dolorit.

Benhaja el goig de l'hora roja plena de joia i de neguit que es desfarà una fúria boja posant grillons al nostre embit: serà la posta incendiada,

—color de sang a l'horitzó— més fruitarà, com més vessada s'hagi la sang en la passió.

No volgum plana la sendera vora l'amor dels bells sembrats; més ha de plaure'ns la drecera sobre dels camps ben abrindats; hi ha més plaer en nit de paúra

que fent camí a la llum del sol, l'ànima troba més fretura en batallar pel mig del sol; hem de gustar la fel de l'ira quan ens inundi nostres llars, i hem de guaitar-les una pira pel temps que fa que som covards; hem de passar l'hora enguniosa i han de sortir-n-se amics fellons, que si és la sang deu abundosa més ens plauran nostres saions. No pot pas sè arribà a la glòria trobant planers tots els camins; és més heroïc cantar victòria

portant el cor sagnant a dins, portant les carns penjant tiretes i fet el pit un brollador; no hem de volguer les vies dretes que don més gust patir dolor. Si Catalunya volem forta preguem a Deu primè sè esclaus, que abans de veure'ns l'honra morta hem d'aixecar-nos con a braus; com més serà el camí un calvari, més saborós serà el flagell; com més tardem en arribar-hi més el pervindre serà bell i haurem més forta nostra raça i més el triomf serà esclatant com més grisor pel camí faça i més ens vagin mordaçant. No volgum pas rebre en ofrena les nostres Santes Llibertats; si les volem, és perquè plena raó tenim, per drets sagrats; perxó s'iel cor sent les punyides de sang que hi bull, independent, hem de pregà aquelles ferides que al més covard tornen valent, aquell vexar-nos, de folia, i aquell relatre'ns com a cans i dà'ns segell de covardia, matà i mori amb les mans sagnants. Com més avall davallàrem, com més la sang hagués florit, més al triomfar resplandiríem i més aprop de l'Infinit.

Vingui l'ultratge i el repudi, vinguin grillons als nostres cors, la sang trement és el preludi d'un compassat doblegà a morts. O la delícia del martiri sabent que el jorn es va fent clar! O aquella joia del deliri gran i suprem del batallar per desjunyir-nos l'esclavatge quan l'enemic ens barra el pas! O l'esperó del vil ultratge rebut, lligats, en plena faç! O la claror del tro que esclata i el llamp mortal fendint l'esplai... de cors ardis pla bé que en mata, però la raça no mor mai. Si volem forta Catalunya, de cara al sol del mar llatí, fem pas al braç que l'arma empunya i disposem-nos a morir. guí'ns la dreta en la sendera, que serà forta l'il·lusió... No tornem mai un pas enrera, sempre endavant sense timó. Vingui l'espina sangonosa, vingui la ruta temblorosa que no volem els camins plans, i si la lluita és paorosa resplandirà més gloriosa la

ALMOGAVER.

Psicologia del conquistador de l'any 1714 Bando.

"En cada un dels pobles d'aquest Principat de Catalunya, disposaran els seus batlles, jurats i altres qui ciudin del Govern de les Universitats i escoles que si sembri una quantitat competent de ordi o civada perquè al temps de donar verdura als cavalls, no falti aquest article per a la conservació de la cavalleria, puix per el servei de S. M. deu supeditar-se tota conveniència i utilitat particular." — Citat per Bruguera.

Prop del mar, sempre hi passa una mica de fresca i de tant en tant sempre ens hi arribem per esbargir-nos-hi un xic.

L'altre dia, vaix fixar-me que al marxar el carregament de soldats per a Melilla, hi tocaven la Marxa Reial.

Per la guerra de Cuba, tocaven la Marxa de Càdiç i d'ençà del trist resultat d'allavors, aquella Marxa, ja no l'havem sentit més...

Ara pensavem que potser amb el temps es podria convocar un concurs per a confeccionar una nova Marxa, perquè després aneu a saber què tocarem...

Un company nostre, ens diu:

—El dos!

Definitivament En Cambó és ministre d'Espanya altre cop. El que no podem profetitzar, ara com ara, és que torni a ésser diputat per Castellterçol. Ei, al menys mentres l'Humbert no pagui.

Corre el rumor de què del material que els anglesos ens han enviat, no ens en cobraran ni una malla. Aquest rumor, evidentment, el fan córrer els castellans. A nosaltres, sols per la nostra cara de peninsulars, ningú ens fia ni cinc. En canvi es

quasi segur que a l'hora de cobrar hi haurà raons seriores sobre si Galícia en els temps futurs ha d'ésser de la terra de Cervantes, de la de Shakespeare o de la de Camoens.

Perquè aquí, fins els portuguesos hi volen la seva.

Diverses ciutats espanyoles fan subscripcions per a adquirir aeriplans de guerra. Altres es proposen comprar canons i diverses classes d'armament per tal d'equipar a la moderna l'exèrcit espanyol. Sabem per part certa que l'Estat Espanyol i el Govern veuen amb molt bons ulls aquestes patriòtiques iniciatives. Diu que ben aviat les subscripcions populars cobriran totalment les despeses de material de guerra. El Govern espera que dintre poc temps ja no haurà de tenir cura no més que dels uniformes i les medalles.

Els anglesos reben la gran pallissa a la Índia; nosaltres, no tot el que cullim al Marroc són precisament roses...

Ja ens ho deia l'altre dia un corredor d'ultramarins, queixant-se de la crisi. —No sé que ho fa, però ara, els colonials van molt per terra.

Telegrames de Constantinoble constaten la refocilència dels turcs davant la desfeta de les armes espanyoles al Marroc. Diu que confien en que Alà seguirà protegint als moros fins que hagin reeixit en la seva empresa d'alliberament.

Caldria dir que Alà, en això, no hi té cap intervenció. Aquí, les coses es fan ja pre tradició tan malament que encara que Alà es posés de la nostra banda, ni així en sortiríem amb èxit.

No té explicació fundada, ni el motiu sabríem dir de que la gent catalana siguin porucs a desdir.

Serà potser que la guerra l'orgull patri va exaurir? Serà que la nostra pàtria està tipa de patir?

Serà tal cosa o tal altre, de més enllà o més d'aquí? El fet és ben trist de creure, però es vritat, a la fi.

El català d'avui dia és més desnarit que un bri, li han de bufar les sopes i estobar-li bé el coixí i quan diu alguna cosa que no s'hauria de dir, tal *cangüeli* d'ell s'ampara que es veu en mans del butxí.

Gloriós Rafel Casanova, Vos que vau saber morir, o al menys així ens ho fan creure, abraçat al banderí, (4)

Vos que ereu Conceller màxim, (4) No era tal banderí, sinó una gran bandera, però no venia en vers.

CENSURAT

per dret humà i dret diví,
 deu-nos un troç de gramalla
 per poder-nos-la cosir
 al gec o a l'americana
 i poguem veure si així
 ressucita nostra raça
 que està que no es pot tenir.
 I si amb tot i aquesta mida
 no es volgués enrobustir,
 prenent un xic de paciència
 conortats amb el Destí
 i menjant cues de pansa
 per recordar-nos d'ahir
 i prenent Kola o bé Fòsfor
 per reforçar l'intestí,
 potser que d'aquí uns quants segles
 ens farem més forts que un pi
 i morirem per la Pàtria,
 abraçats al banderí.

L'ESTEVET

Les veritats de la història

En tota la història de Catalunya (i parlo des del segle IX, quan va tenir lloc la formació de la Nacionalitat Catalana, fins al 1714 que, Catalunya va perdre definitivament la seva llibertat) no hi ha més que un moment, en que es vegi que els catalans fan guerra esperonats per un veritable sentiment de Pàtria: *és en la guerra del 1640*.

La Guerra de Separació, en el començament no va ésser res més que una lluita definitiva que Castella va fer contra Catalunya per obtenir la supremàcia de l'imperialisme ibèric, lluita que es va iniciar amb la pressió que va fer en el el Compromís de Casp—per a que es rompés d'una vegada la tradició de que fossin catalans els reis d'Aragó i aconseguint que es nomenés a En Ferran d'Antequera.

En Pau Clarís, amb llur clarividència s'adonà d'aquests propòsits castellans, amb la política anticatalana del Duc d'Olivares (els donà una forta embestida i animat també per l'estat d'ànim dels catalans que poc amor sentien pel Rei Felip IV per l'allunyat que sempre d'ells havia estat, fastiguejats amb impostos correguosos i exorbitants per ses campanyes guerreres a França i a Flandes; indignats pels atropells immorals que a la nostra família cometia la soldadesca castellana que de retorn de la guerra s'hostatjava a nostra terra... L'esperit polític que llavors predominava a Catalunya era tal, que només hi mancava una gota més de verí castellà perquè la copa dels catalans, ja curulla d'odi, vessés de ràbia per a defensar els nostres drets.

Fou per dignitat i per a defensar el bon nom de la nostra personalitat de plena autonomia, que, endevinant les intencions dels castellans, no restà cap català que deixés de dubtar, per empunyar l'arma i anar a la conquesta de la definitiva independència de Catalunya.

En Rovira i Virgili, ens ha dit en uns articles de *La Publicidad*, que amb aquells esdeveniments i sots el protectorat de França, Catalunya es convertí en República independent. Poques dades hi ha en la història que ens en parli. La història ens diu que proclamaren Rei a Lluís XIII de França...

Però aquella guerra tingué una mala fi per Catalunya, i gairebé els catalans d'allavors, poca atenció hi van donar. Em refereixo al criminal esquarterament que va sofrir la nostra Pàtria, en la Pau dels Pirineus, que França se'ns en va emportar un troç de la nostra ànima de Catalunya, anexionant-se el Rosselló, Conflent, Vallespir i part de la Cerdanya, deixant-nos després, abandonats en les grapes famolenques de les tropes castellanes, duració encara de la nostra guerra de Separació. Perquè, doncs, els catalans, no es van revoltar també contra França pel robatori covard i traïdor que se'ls havia fet a l'anexiona'ls-hi les nostres terres de l'altra vessant del Pirineu? Es que

no els animava a aquells catalans un veritable amor a la terra, a la Pàtria? Es que potser l'únic i veritable patriota que tenia Catalunya era En Pau Clarís, i al morir ell, se'n va endur a la tomba tot el patriotisme que pogués haver restat en el cor d'algun català d'aquells?

Passem una lleugera repassada des dels començaments de la nostra història.

Un error fonamental ja va ésser, com va dir Antoni Suñol, en una conferència que va donar a *La Lliga de Catalunya* el fet de l'unió de Catalunya amb Aragó, amb el casament de Ramon Berenguer IV amb Petronella, filla de Ramir II d'Aragó. Es forma la unió, per mitjà de una confederació, que devia portar el nom de Regne d'Aragó. I perquè aquells catalans van permetre l'anul·lació del nom de Catalunya en aquella Corona? No erem nosaltres els protectors i ells els protegits i perxò anaven a aquesta Confederació? Què ens hauria costat haver exigít que aquella Corona hagués portat el nom de nostra Pàtria? No érem nosaltres un poble jove i fort i robust; Aragó, un grapat de castells i villatges amagat sota els grans del Pirineu, combatut pels alarbes, des-sagnat per ses lluites internes i governat per un senyor més frare que rei? Què n'esdevingué d'aquella passivitat dels catalans a no donar importància a la qüestió del nom que devia portar aquella Confederació Catalano-Aragonesa? Que d'Aragó fou el nom i d'Aragó foren les glòries de totes les nostres gestes.

L parlem de l'imperialisme d'En Jaume I. Quants sacrificis materials i sang catalana no va costar la conquesta des de la Provença fins al Regne de Múrcia i les Illes Balears? I en canvi aquell gran Rei conqueridor, amb la mateixa facilitat que junyia a son domini a mantes terres, també les des-junyia i les llegava com a dot per llur fills o be se les baratava amb altres monarques per ses combinacions diplomàtiques, sens que el poble n'hi demanés comptes, per manta despreocupació, pels sacrificis materials i sang vessada que li havia costat.

I arribem al moment decessiu per la vida pròspera de Catalunya: el malhaurat Compromís de Casp. Hi havien nou compromissaris: tres catalans, tres aragonesos i tres valencians. Doncs, dels tres catalans, només dos votaren a favor del Comte de Urgell: en Guillem de Vallseca i l'Arquebisbe Sagarriga, i encare aquest darrer, no d'una manera decissiva, perquè explicant llur vot, digué que els que millor dret hi tenien eren el Duc de Gandia i el Comte de Urgell. En Bernat de Gualbes, votà per en Ferran.

Davant de la injustícia per Catalunya d'aquella elecció, on es la revolta dels catalans? Només el Comte de Urgell s'aixeca en armes a Balaguer i encara esperonat per la seva mare, que es rabèjava de ràbia al veure's humiliada en llur orgull de no poguer ésser Reina.

En Jaume d'Urgell es va fer presoner sots paraula del Rei castellà de que no li faria cap mal ni a ell ni als seus, però se l'emportaren cap al castell d'Ureña, fent-li passar un calvari en son viatge. I el poble català, poc li interessa. Mes En Jaume d'Urgell, després se'l traspassa a Xàtiva, on va morir assassinat per mans reials... I el nostre poble n'hi heuren esment del personatge de que es tractava.

I anem al moment definitiu de la llibertat de Catalunya: la guerra de 1714. Per què van anar a la guerra els catalans? Per a defensar el regnat de Joan d'Aústria. No hi van pas anar per carregar que ens havessin fet a la nostra Constitució com en 1640. Vam perdre la llibertat? Es molt natural que l'exèrcit triomfador, després es vengés, supdiant-nos a son complert domini, perquè després no li tornéssim a entrebancar llurs intents. Heus aquí ço que vam guanyar al anar a fer guerra per una simple qüestió de Reis, enlloc de servir les nostres energies pel dia que atempéssin a les llibertats de la nostra Constitució.

I feta aquesta llambregada històrica, lleugera-

ment repassem ço que havem fet d'ençà de 1714.

La guerra de la Independència de 1808.

Ja som espanyols del tot. Amb quin brahó ens llencem a defensar, no la independència de Catalunya, sinó la d'Espanya, sinònim de Castella. Ja no ens recordem de ço que erem cent anys enrera. Els francesos amb més memòria que nosaltres, en parlen amb nostra llengua i ens donen una autonomia que de ni molt lluny ens donaria Espanya. No. Potser, ni per Espanya vam lluitar. Vam lluitar, contra les idees alliberades de la Bastilla en 1789.

Quin profit vam treure'n de la Revolució de 1840, les cèlebres Bombes d'Espartero? Dels alçaments cantonals de 1873, quan En Valenti Almirall, tenia tan ben preparat un cop revolucionari, que anavem a obtindre la independència de Catalunya, en 9 de Març del mateix any?

Què direm de la Solidaritat i de l'Assemblea de Parlamentaris?...

Que la consciència patriòtica encare no és ni ha sigut ben arrelada en el cor dels catalans, amb una unanimitat de tot el poble. Però, també és precis reconèixer que els pocs polítics poc hi han concorregut a fomentar de una manera radical aquest sentiment de Pàtria.

Catalunya, amb qüestió patriòtica, perxò, ha guanyat força en extensió i intensitat i és precis que no ens deixem enlluernar massa, ni mitiguem el nostre nacionalisme, per aquestes causes transitòries que avui aplanen i flagellen en la nostra Pàtria, conduint-nos a una conducta política que és fomentar a aquesta depressió espiritual dels nostres ideals nacionalistes, per apar que prenen cos, a catalans esverats perquè creuen que com per un art d'encantament van a perdre tota llur riquesa. No, les circumstàncies actuals, amb serenitat, podrien a no trigar gaire, una avinentesa perquè Catalunya dongués un pas ferm i decidit vers la conquesta de llurs ideals de llibertat.

Esguardem amb atenció la política que descapdella l'Estat espanyol i veureu com es van enrunant poc a poc els puntals mig corcats amb que s'apoiava. Un jorn els homes representatius de Catalunya li van allargar la mà per a salvar a aquest Estat i ell la va menyspreuar despectivament. Deixeu, doncs, que s'enruni.

Mentre tant, no oblidem la educació patriòtica, que li cal al nostre poble. No deixeu créixer aquesta depressió que perjudica els nostres ideals. Preparem-nos per a llençar-nos ben decidits a una lluita definitiva per a conquerir el triomf. I procurem, no ésser hereus dels nostres avant-passats.

Tot bon català, ha d'ésser patriota i el ésser patriota vol dir estimar a la Pàtria. Per estimar a la Pàtria no es fa proclamant-ho amb paraules, que el vent les esvaeix. S'executa amb actes, supdiant tots els interessos morals i materials al servei de Catalunya; costi el que costi i valgui el que valgui. Doncs, el que així no ho valgui fer que no es digui nacionalista.

TONI.

Crònica de Paris

Heus aquí, amics, que el Quico ha retornat de França més xalat que un pàmpol, després de tres mesos d'ausència. L'ESTEVET no pot esperar ni un minut més i va a veure'l...

—Hola, noi!—li diu a l'entrar—, ja deus venir per una entrevista amb que acontentar als llegidors.

—Efectivament—diem nosaltres—, per això veníem.

—Doncs, bé—diu el nostre—, procuraré acontentar-vos... encara que aquesta gent de L'ESTEVET deu ésser molt *mastega-tatxes* i potser el que vaig a dir-vos no els interessa. Però en fi, poseu l'orella que procuraré contar-vos l'entrevista que vaig tenir amb En Poincaré al anar-lo a trobar

per veure si vola adherir-se al nostre 11 de Setembre.

—Vaig entrar al despatx del ex president, el qual no em feu esperar gaire. Avançant cap a mi amb una *Història d'Espanya* en una mà, oferint-me l'altre com si m'hagués conegut de tota la vida...

—I què?—pregunto jo—. S'adherirà vostè al 11 de Setembre?

M. Poincaré em mira fixament i m'ensenya l'*Història d'Espanya*.

—Miri—em diu—; fins ara he estat repassant l'*Història d'Espanya* i no m'explico com va poder succeir un 11 de Setembre de...

Sí, sí, a un poble que li passa un 1714 no té dret a cridar si es té en compte que havien precedit un 1579, un 1598, un, per nosaltres excellent, 1659, un 1665, un 1704 i un 1713...

Però el fet està fet, diu l'expresident, i no us en haveu d'affligir... necessiteu les forces per marcar una nova data en les apuntades i en les que fan successió a aquest fet isolat incomprensible que es diu l'11 de Setembre... Un 1763, un 1795, un 1810, un 1813, 1819, 1821... 1921!!

Nosaltres no hi entenem res, el cap ens roda davant un davassall de dates com aquest, i quedem perplexes... només entenem que 1921 vol dir la darrera *espantada*... ..

Però l'expresident continua:

—Ara, doncs, cal una nova data, una data en que vosaltres feu la pau i la fem nosaltres i la fassin aquells que lluiten per l'independència...

Ens despedim, baixo l'escala com un mico, el cap em roda, el 1813 vol treure el 1821, i aquella vol treure aquella altre. Després desideixo pendre un *sello* y com no em fa res m'encasso una *pòlissa*.

Cregui'm ESTEVET; avui encara recordo amb honor aquell 1714, solitari entre aquell devassall de dates que no s'acaben mai més i aprofitaré l'ocasió per recomanar-li que fassi per manera d'esbrinar el què son totes aquestes dades; em treurà un gran pes de sobre.

L'amie Quico em acompanya a la porta i correm cap a l'impremta de L'ESTEVET a fer entrar en caixa aquesta crònica per si algú es vol trencar la closca.

ABEL.

Prou consideracions

Hom es revela i perd la noció de tota llei natural. Feia ja molt de temps que dins nostre ventrell s'hi descapdellava tota una tempesta d'ira i odi. L'espectre de la disciplina encara ens sublevava més. Era precis cantar clar. I per ço vàrem decidir fer aquesta publicació.

Nostre propòsit ha sigut, després, la mesura i la calma de nostres nervis i hem procurat donar als nostres escrits, tot aquell llustre que fos necessari per amagar aparentment l'esperit tose de la nostra ànima, amb que erem inspirats.

Però hem arribat en un límit que aquesta comeditat que fins ara ens havíem proposat en les nostres campanyes, ha sigut impossible mantenir-la per més temps, sinó, ens creiem que la nostra consciència es transforma al *tipus* de un caragiral.

No! Hem de dir-ho i proclamar-ho amb alta veu, perquè s'escampi als quatre vents.

Nosaltres som els *Esteve*s, fills del Sr. Esteve, que hem sigut educats en aquesta escola radical en el nacionalisme. Nosaltres som els que els hi hem servit d'escambell per a fer tota mena de bullagues quant a ells els hi ha convingut. I és clar, avui els nostres ideals són tan excitats, que fins a cert punt creiem que avui els hi fem nosa.

Però no som nosaltres els que en tenim la culpa; són ells que ens hi han portat. I heu's aquí que si avui, fora del nostre estat normal, els hi diem quelcom massa punxant, tenen d'engargolar-s'ho, sino els plau per força.

Avui, aquells senyors es veu que han perdut el seny enlluernats per aquella casaca massa carregada de galons i fins potser un xic massa gran. Aquells senyors, prediquen avui ço que no creuen per aquestes causes excepcionals, o sinó és que s'han venut els ideals per una torna de Mancomunitat, que fins ara, no és res més que una lleminadura que endolceix el nostre oli...

No hi ha dret que homes representatius del gran sector d'opinió nacionalista es prenguin la llibertat de dir ço que no sent aquella mateixa opinió.

Se sap be prou que tota la opinió nacionalista, tant de la dreta, de l'esquerra com del mig, amb això de l'aventura del Marroc té un criteri ben radical, i és: el de deixar-ho córrer, car Espanya, moral i econòmicament està incapacitada de poder mantenir aquesta campanya colonial del Marroc que no és del nostre gust.

I això aquells senyors representatius ho saben tan bé com nosaltres, i ara no han de venir amb discursos de consideracions, que si hi han consideracions, no són per res més sinó perquè hi ha un ministre entre mig.

Nosaltres, que fins avui no n'hem de tenir amb ningú de consideracions, per ço ens permetem escriure aquestes ratlles, que si no és l'opinió total del nacionalisme català, al menys és la opinió de deu mil amics que ens hauran comprat el nostre setmanari. I tot just som al tercer número!

I per avui, prou, per començar.

PIULA.

Comensa la intervenció

En pendre possessió de la presidència de la Mancomunitat, en Puig va trametre telegrams de salutació al senyor Maura, President del Concili de Ministres de l'Estat espanyol. Es una novetat en les costums d'aquella casa que la posa'l nivell de qualsevol Centre de *Defensa social* de districte, i ho deplorem...

Però, vaja, la cosa feu efecte, i desseguida vingué la contestació d'en Maura ben afalogada, dient que ell sempre havia tingut una mena de debilitat per el *régimen local* i que si no ho imdeixen feines nacionals més urgents (lagarto! lagarto!, com diuen allà dalt), deurà donarnos un altre cop de mà a n'allò de la *bien entendida*. Acabava el telegrama reconexent que l'emocionan aquestes mútues demostracions d'afecte. Pobre Puig i Cadafalch! això sí que és un abús de confiança, perquè volem ferli tot l'honor de creure

que aquesta comedia la fa ben bé per força i de resultes de l'intervenció. Paciència D. Josep, no'ns hi volem enfadar, perquè encara podriam trobar aquest vespre al peu de l'estatua d'En Casanovas, una bandera amb los colors *nacionales* amb una patriòtica endressa del *castizo y legítimo hondo-ro balear: A Rafael (olé!) de Casanovas, homenaje de la túnica inconsutil*.

Rès, jo no sé perquè tothom ha de riure quan el *leader* parla d'aquell moment d'*efussió*; ja el tenim, aquí, estem a partir un pinyó... i amb les ganes que tenim de qu'arribi el dia de *partir peres*.

Però, vaja, ont ja no pot negarse la *intervenció* es a n'aquesta epístola quilomètrica que Don Francisquet, ha enjega't als *funcionarios* d'Hisenda. Amb que s'acostumi una mica amb allò de la propugnación pristina ja pot estar ben segur que l'amo Toni li dona una sítial a la *Real Academia*.

Vegin si no, aquest parrafet que porta més mala intenció qu'un Miura (fins això se'ns encomana):

“El ejemplo que nos dan en estos momentos, los que hoy, en cumplimiento de su deber y sin escudar sus omisiones en culpas ajenas, afrontan los sufrimientos y los peligros de nuestra campaña en Marruecos, nos señala el camino de cuantos en la península tenemos un deber que cumplir por la *misma causa* que aquéllos sirven (no home, aquí venia bé un *propugnan*) con más duro esfuerzo.”

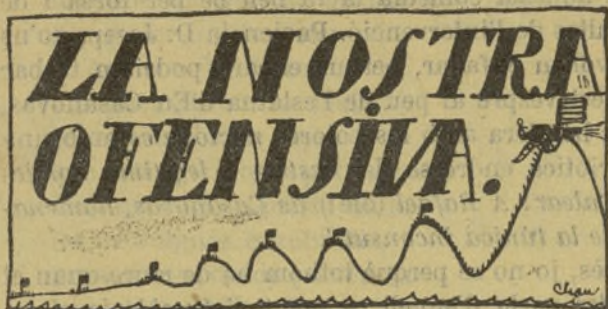
Be, vaja nois, si ho entenc que'm pelin: no hi sé veure el *ejemplo*; i els *sufimientos*, desgraciadament, sí; però els aguanten per força; i tots els “funcionarios” d'Hisenda en són de molt bon grat. Lo que seria més bonic d'esbrinar es això de la *misma causa*..., si hagués dit *los mismos efectos*, com aquell; perquè tant aquells pobres infelissos com el nostre Francisquet, remenant les cireres, acabaràn *prenent mal*.

Si el nostre flamant Ministre d'Hisenda te, com suposem, el propòsit d'estalviar, hauria pogut començar per estalviar el temps i el paper qu'ha perdut amb aquesta carteta, perquè nosaltres, que no hem cregut mai amb l'*efussió* de que parlavem, considerem més facil que'n Maura ens dongui l'*Anatomia*, que no pas els funcionarios d'Hisenda treballin; perquè, qui més qui menos, tots hem tingut que fer un *alta de contribució* i savem qui'n pa s'hi dona.

MAS BEN FUMUT.

Ens hem fixat que, per regla general, els partidaris de l'exterminació de la raça, son els més aficionats a fer moros.

CENSURAT

Tenim entès que per la diada de demà s'han organitzat una pila d'actes patriòtics.

La Comissió organitzadora, un acte capdal, que serà una funció patriòtica que tindrà lloc en el teatre Victoria, com també la Joventut Nacionalista Obrera, Pàtria Nova, que en farà un altre en el teatre de l'Orleó Gracienc. El Grop Excursionista Rafel de Casanova, commemorant també el seu V aniversari, una sèrie de festes que van expressades amb un programa, en el que hi ha una patriòtica poesia del malaurat Ramon Pàmies.

En el monument d'En Rafel de Casanova, com cada any nosaltres també hi serem per a fer el que convingui.

Hem rebut una proclama que la Joventut Nacionalista de Balaguer endreça al Poble. Conté uns bells paràgrafs de força sentit patriòtic, i així diu en un fragment:

"Creiem que per a que sia un fet la llibertat de Catalunya han d'ésser lliures, ben lliures, els ciutadans qui la composin. La llibertat del Esperit és de dret natural, perquè brolla de la mateixa naturalesa i per tan no hem de demanar ni esperar que cap llei ens la otorgui, la ploma dels homes en això no hi juga cap eficàcia. Que si servéssim compte de tots besar la INDEPENDENCIA ESPIRITUAL la nostra Pàtria seria la Nació més lliure i més humana de tota la Terra.—L'ànima té que ésser nostra—per copiar la frasse de nostre Mestre Guimerà sabi legislador de lleis NATURALS. Si així ho dignéssim tots, cap classe de temença tindríem que tenir per a la nostra deslliuració."

Res, que parlen com uns veritables Estevevets. Salut i sort us desitjem.

Sabem que els nostres bons amics d'El Gironés tenen en la carcanada un blau de cop de sabre...

Es tot quant hi podem anar a guanyar els que fem aquesta mena de feina...

Nosaltres ja ens comencem a amanir.

Els de la Seu d'Urgell també estan fora del món, d'indignats perquè es veuen embestits a tothora per uns senyors que es veu que tenen el servell trastornat. I que consti, que no volem dir qui són, perquè la Llei de Jurisdiccions potser els hi posaria les peres a quarto.

Són uns senyors que tenen ademés la mania de portar intercalat en el trajo unes penjarolles de llautó, i és clar, el llautó, davant la claror de la bandera barrada, els enlluerna, com si haguessin fet privança.

Ves, per quins set sous les han d'embestir per arrencar la bandera catalana de la solapa de l'americana del jovent urgellenc.

A xiclets, nois, que la llei us ampara!

Han correspost en el nostre canvi, les següents publicacions:

Butlletí de l'Ateneu Nacionalista Verdager, de Barcelona; Saba Nova, de Rubí; Badalota, de l'Arbós; Recull d'Or, de Blanes; El Gironés i La Voz de Gerona, de Girona; Baix-Empordà, de Palafrugell; Garbí, de Malgrat, Diario de Reus, de Reus, i El Baix Penedès, del Vendrell, que ens diu:

Hem rebut el nombre primer del setmanari nacionalista L'ESTEVET, publicació que ve amb gran valentia a defensar els ideals nacionalistes i a combatre l'estevisme del Senyor Esteve, a qui ha demanat la clau.

Li desitgem poques ensopegades i la serenitat suficient per a parar el peus del seu pare.

Calculi'n els companys del Vendrell, si en tindrem de serenitat després de mastegar seny de fa una pila d'anys!

De Barcelona, ja poden veure que només un senzill, però molt patriota Butlletí ha visitat la nostra Redacció.

Diaris, que d'aquí més o menys n'han parlat directament o bé alludint-nos, han sigut els que no pensen gaire com nosaltres. El Diluvio, Las Noticias, El Progreso, i... a sí! El Liberal de Madrid, que diu que som una disidència de la Lliga (!). Sempre tan ben enterats allà baix.

De totes maneres, moltes mercès a tots plegats per la bona intenció.

Si hi hagués algun diari o periòdic de Catalunya que no hagués rebut la nostra publicació, i volgués fer canvi, pot enviar-nos el seu paper amb la assegurnat de que serà correspost.

Es que la llista que en tenim es bastant deficient.

Salut a tots!

CAPITÁ MANAYA.

Aquest número ha tingut de passar per la censura

Només anem fent, anem tirant amb empentes i rodolons. Mica en mica sembla que això es va normalitzant. Però, ja estem un bon troç cansats de fer redacció en els bancs de la Plaça de Catalunya, i la veritat per mi, que no puc parar-me massa a la fresca, haig de dir que si no trobem alguna llar catalana disposada a donar-nos aculliment, hem de parlar amb franquesa, això no podrà continuar.

Es precis que tots els que vulguin ésser amics nostres, que corrin a cridar-nos, doncs encara no som una mitja dotzena els que componem aquesta empresa. Sigui en qüestió de peles o bé sigui en fer feina material de Redacció o Administració, és precis que ens vinguin a fer costat.

I ara per comble de tenir més feina, aquests nois em claven pels nassos el propòsit de fer aquest número extraordinari. Eseric aquestes ratlles que encare no sé com serà, ni com valdrà. No sé si serà a dues tintes, de quatre, sis o vuit pàgines, si valdrà 15 o 20 cèntims... només vos prego que m'aideu.

La salvació de la nostra empresa és l'anunci i ail, només tenim que dos amics que ens el donen, en Torres i l'Estraguès.

Déu i vosaltres hi feu tot allò que nosaltres no hi podem arribar a fer.

EL SENYOR PEPET.

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Barcelona: Trimestre, 1'25 pessetes.—Semestre, 2'50 pessetes.—Un any, 5 pessetes.
Catalunya i fora: Trimestre, 1'50 pessetes.—Semestre, 3 pessetes.—Un any, 6 pessetes.
Extranger: Trimestre, 2'50 pessetes.—Semestre, 5 pessetes.—Un any 10 pessetes.

Anuncis a voluntat del que pagui
Oficines provisionals: Barbará, 16, de 7 a 9, vespre

CORRESPONDENCIA

F. S. A.—Té condicions; presentis amb tota urgència al *banderín de enganche*.

R. S.—Ho hem aprofitat. Mercès.

A. L. i M.—Serà una altra vegada.

Miguel.—Agraim la bona intenció. Però l'intenció no basta.

A. C. d'E.—Agraim l'obsequi.

Un de la terra.—Mercès.

M. O.—Llarg però dolent. Una cosa va per l'altra.

F. P. (Sabadell).—Molt agraits.

E. Arqués (Olot), F. Canet (Figueras), Joan Sensada (Berga), Josep Aymat (Tarragona).—Molt agraits. Entenguís amb S. G. E. de L. D. R. i P. (S. A.).

A. C., W. V., J. C. Ll. M., V. V., F. Ll. J., M. B. V., i A. T., de Barcelona; Catalunya Vella, J. S., R. S., de Vich; Ll. A., de Riuprinsec; i F. F. R., de Malgrat.—Pre-nem nota i seran servits.

E. Juàns (Sant Joan de Palamós).—J. Ballesta (La Escala).—J. de Hita Majó, (Arenys de Mar).—J. Vinyas (Girona).—Esbart Nacionalista (Torrelló).—J. Ardevol, (Falset).—F. Estatuet (Cassà de la Selva).—Escrivim particularment.

X. Tort Martorell (Barcelona).—M. Coellas (Santeliment).—M. Batalla (Madrid).—D'Aymerich.—Mercès.

A. Ramírez (Taradell).—Mercès i abonem en compte.

E. G. C.—Mercès per l'oferiment. Només li advertim que durus no'n donem, quan més llonguets. La poesia no's publica per excés d'original.

Picafort.—Cent mil com vosté ens en manquen!

Salut i al tanto!—Mercès, però nosaltres no rebriem. Calculi si estem al tanto!...

G. E. Rafel de Casanova.—Son servits.

J. D. G.—No fa per casa.

Khim-K-E.—Està molt bé. Però, no per dir-ho, sinó per fer-ho.

Concurs de Pastissers.—Vosté te una lletra tan dolenta que ni menys li hem entès el pseudònim. Quan siguem pèrits calígrafs li dirèm la nostra opinió.

F. de P. V.—Els seus versets son massa coixos. Vagi a veure un bon ortopèdic i deixi'n tranquils.

Seu d'Urgell.—Fem ja en aquest número tot çò que podem. Escrivim.

Corali.—Sí home, ja ho sabem que aquesta llampàneria son un pou de fisquent.

EN QUATRE-ULLS.

TALLER DE GUARNICIONER I DE
TOTA MENA D'ARTICLES DE PELL

RAMON TORRES

SUCCESSOR DE C. PRIETO

SE GUARNEIXEN COTXES I AUTOMOVILS

Gran assortit en Moneders, Cinturons, Carteres i objectes fins propis per a regal, Rellogeres, Solfers, Motxilles, Sacs de ma, Carteres per a viatjans, Porta Llibres, Porta mantes, corretjes per a hàbits, Efectes per a caça i Sport. - ESPECIALITAT EN ELS ENCARRECS I REMENDERIA-Preus de fàbrica

Plaça del Pí, 2

BARCELONA

GRANJA DEL LICEO

— DE —

JOAN ESTRAGUES

SUCCESSOR DE JOSEP TORRUELLA

ES SERVEIX A DOMICILI

Sant Pau, 5

Telefon 302 - A

ATENES. A. G., Universitat, 30.—Barcelona